

Vad
skall vi göra
med de blanka
gevär

Mats Rehnberg

INNEHÅLL

Förord	9
Rekryteringen av soldater i Sverige	13
Uppbådade soldater	13
Utskrivna soldater	14
Indelta soldater	18
Värvade soldater	22
Värnpliktiga soldater	27
I det militära samhället	37
Kasernstaden	37
Normvärld och regler	38
Normernas upprätthållare	40
Värnpliktig i det militära samhället	42
Seder och konventioner	44
Trupp som grupp	48
Militärerna som grupp i samhället	48
Informella gruppbildningar	50
Attityder mot utanförstående	55
Kompaniets värld	62
Manskapets syn på kompanibefälet	63
Underbefälets ställning	65
Den inomgruppsliga kontrollen	66
Veteraner och nykomlingar	69
Hemorten som föreningsband	70
Förhållande till annans egendom	71
Reglementsmental och manskapsmoral	72

Mönstringen som märkespunkt i livet	76
Mönstringsförrättningen	77
Mönstringens betydelse i folklivet	78
Mönstringskalas	80
Grannbygdsantagonismen blomstrar vid mönstringen	83
Kronvrak	84
Kulörta band i hattarna	88
Uniformsmössor vid mönstringen	92
Rycka in och rycka ut	95
De indelta soldaternas inryckning	95
Beväringarnas inryckning	98
Soldaternas utryckning	108
Beväringarnas utryckning	110
Öknamn på militära miljöer	112
Övningshedar och kaserner	112
Fältförbandens baracker och bunkrar	113
"Konstgjorda" ortnamn utanför den militära miljön	116
Öknamn på proletära bostäder	118
Soldaternas öknamn	121
Vad är öknamn	123
Uppkomsten av öknamn	123
Typer av öknamn	124
Utan öknamn	125
Flera öknamn på samma person	126
Inskrivningsnumret som öknamn	127
Militär befattning e.dyl. återspeglad i öknamn	128
Öknamn från hemtrakten	129
Anknytningar till hemorten i öknamnen	129
Civila yrken återspeglade i öknamnen	130
Förnamn som tilltal	130
Förändrade efternamn som öknamn	131
Öknamn efter utseende	132
Öknamn efter sättet att tala	133
Öknamn efter egenskaper eller händelser	134

Öknamn med kvinnliga associationer	135
Oförklarliga öknamn	136
Det militära draget i öknamnen	136
Tatuering hos soldater	138
Tatueringar vid fältpost 21212 år 1942	139
Tatueringen i arbete	149
Motiv och bilder	151
Soldattatuering utanför Sverige	155
Pennalism	163
Karlbergspennalismen	163
Pennalismen vid Skeppsgosse kåren	168
Pennalismen vid de värvade förbanden	169
Nutida pennalism bland stamanställda och värnpliktiga	172
Nykomlingens skyldighet att traktera	173
Pennalism bland studenter och skolpojkar	175
Pennalism på arbetsplatserna	178
Sägenbildning och vidskepelse	183
Äldre vandringssägner med krigsmotiv	184
Soldaternas muntliga traditioner	186
Berättelser om officeren som red i trappor	189
Manskansanekdoter om officerare m.m.	190
Om simulering vid mönstringen	193
Vidskepelse i militär miljö	194
Ryktets folkdiktning	198
Krigsrykten under äldre tider	199
Ryktestyper från andra världskriget	202
Vaxduksböckernas visor	207
Repertoaren i beredskapskompaniets visböcker	207
Visböckernas funktion	215
Fula visor i soldattraditionen	217
Parodier	222
Postinstruktion	222

Krigsmans erinran	223
Fader Vår och andra religiösa texter	224
Pornografisk krigsrapport	225
Bordsböner	226
Parodiernas historia och förekomst i andra länder	227
"Vad skall vi göra med de blanka gevär" och andra	
soldatsånger	232
"Vad skall vi göra med de blanka gevär"	236
Visan om "Halta Lottas krog"	243
Melodiens amerikanska börd	244
Halta Lotta-visans svenska historia	248
Visornas funktion och form	257
Källor och litteraturförteckning	261
Rekryteringen av soldater i Sverige	261
I det militära samhället	265
Trupp som grupp	268
Kompaniets värld	270
Mönstringen som märkespunkt i livet	271
Rycka in och rycka ut	277
Öknamn på militära miljöer	281
Soldaternas öknamn	283
Tatuering hos soldater	284
Pennalism	287
Sägenbildning och vidskepelse	290
Ryktets folkdiktning	293
Vaxduksböckernas visor	294
Parodier	295
"Vad skall vi göra med de blanka gevär" och andra	
soldatsånger	296
Litteraturförteckning	300